

Програма «Дитина-2020»

Родина – дитина – заклад

Взаємодія з батьками – напрям діяльності закладу дошкільної освіти, який був і залишається одним із найважливіших і стратегічних. Мати батьків за вірних і розумних союзників у справі навчання, виховання і розвитку дітей – означає ефективніше забезпечити процес самопізнання й самоствердження дитини, реалізації творчого потенціалу особистості в життєвій перспективі.

Враховуючи значні зміни в освіті й соціальних орієнтацій, інституту батьківства, розмитість ціннісних орієнтацій і традицій родинного виховання, зумовлених економічними і духовними труднощами, трансформації в структурі родини; зменшення часу, який виділяється на безпосереднє спілкування з дитиною та рівень психолого-педагогічної культури батьків, визначається мета – побудова алгоритму партнерської взаємодії з родинами на засадах особистісно зорієнтованого, гуманістичного, культурологічного й аксіологічного підходів.

Взаємодія – сумісна дія кількох суб'єктів, при якій результат дії одного з них впливає на інші, що змінює їхню динаміку.

Партнерство – спільна діяльність, яка ґрунтується на рівних правах і обов'язках, спрямована на досягнення спільної мети.

Для забезпечення ефективної взаємодії кожний партнер (заклад дошкільної освіти, батьки) має чітко виконувати свої функції.

Родина:

- 1) дає дитині відчуття сім'ї і захисту, первинні уявлення й знання про себе, родину, оточення;
- 2) відіграє пріоритетну роль у формуванні в дитині базових цінностей;
- 3) є осередком соціалізації дитини, оскільки створює умови для формування навички самостійності (самообслуговування) й уміння брати відповідальність на себе.

Педагоги:

- 1) розширюють межі соціального досвіду за рахунок умов, створених у закладі дошкільної освіти, удосконалюють уміння та навички спілкування з дорослими і однолітками;
- 2) за рахунок фахової освіти розширюють вектори для розвитку чуттєвої та рефлексійної культури та здатності до емпатії;
- 3) враховуючи специфіку освітніх форм роботи в закладі дошкільної освіти, сприяють розвитку психічних процесів (мислення, мовлення, уяви, пам'яті, уваги).

Завдання педагогічного колективу закладу дошкільної освіти:

- використовуючи традиційні методи роботи з родинами, наповнити їх сучасним змістом, новими пріоритетами й неформальними підходами;
- змістити акценти на індивідуальну роботу із сім'ями, вивчати стилі сімейного виховання, проблем окремо взятої родини; надавати кожному члену родини порцію адресної допомоги;
- передбачити формат спілкування переважно діалогічний і полілогічний створити клімат, що сприяє розвитку дитини;
- мотивувати батьків на продуктивне взаємопартнерство й заохочувати на роль саппортерів (фанатів) у справі виховання дітей;

- здійснювати рефлексією 1) почуттів, 2) процесу й 3) результатів взаємодії з батьками.

Для реалізації завдань пропонуємо такі форми роботи.

Інформаційно-просвітницькі форми взаємодії з батьками

- 1) надання різноманітної інформації для членів родин (про загальні особливості певних вікових категорій дітей; загальні показники компетентності дитини певної вікової категорії в різних сферах): енциклопедично-літературний матеріал до певного тематичного блоку із дидактичними вправами і завданнями для спільного розв'язування з дітьми; психолого-педагогічні рекомендації, поради спеціалістів (вихователя-методиста, практичного психолога, лікаря, учителя-логопеда, музичного керівника, інструктора з фізичного виховання, вихователя із зображувальної діяльності тощо); 2) забезпечення зворотного зв'язку: «Батьківські віконечка»; «Батьківське автоінтерв'ю», «Родинний меседж», «Святковий фідбек»; «Родинний кейс»; «Родинний часопис», «Батьківські стіннівки», «Скринька пропозицій (незручних запитань)», опитувальники та анкети; 3) організація роботи бібліотеки просвітницького психолого-педагогічного спрямування: «Родинні читання», «Буккросинг» (обмін книжками). «Кишенькова бібліотечка», «Педагогічний прес-реліз», «Педагогічні анонси (подій, літературних новинок)», «Педагогічно-літературний дайджест», інформаційні листи, флаєри.

Індивідуальні форми взаємодії з батьками охоплюють консультації й бесіди; індивідуальні листи до батьків; відвідування педагогами своїх вихованців удома, телефонний зв'язок; вступне анкетування (для «новеньких»); попередні візити батьків з дітьми до закладу дошкільної освіти. Кредо в організації індивідуальної роботи з членами родин: «Ти – не один: допоможу я, досвід батьків-колег, поради видатних педагогів і психологів».

Групові (колективні) форми взаємодії з батьками.

- створення умов для *систематичної* психолого-педагогічної просвіти (Батьківський всеобуч, Родинне віче; Школи: свідомого батьківства; молодих батьків; батьків-порадників; родинних ініціатив та ін.; Клуби: батьківської еліти; батьків-ентузіастів, родинного читання; взаємодопомоги; родинної мудрості; бабусь і дідусів; Студії: «Родинний кінозал», «Арт-практики», «Психологічний меридіан», «Виховний волонтер»; Гуртки за інтересами тощо;
- проведення заходів, завданням яких є спільне обговорення питань виховання й розвитку дітей, вироблення загальних стратегій, обмін досвідом і міркуваннями (батьківські (не) конференції, тематичні зустрічі за «круглим столом», педагогічний брифінги; педагогічне плато, «зустріч у педагогічному мегаполісі»; педагогічні мости; філософсько-педагогічна мозаїка; «Педагогічна навколосвітка» з питань виховання дітей; Ділові, рольові ігри, плейбеки (ситуаційно-психологічні театри). Дебати. Дискусії. Педагогічні квести. Педагогічні аукціони («Знай, вивчай, упроваджуй!», «Перлинки досвіду»). «Самоосвітній вернісаж»; вечори запитань і відповідей; неформальні бесіди-знайомства у форматі «тиха розмова»; «вернісаж для молодих батьків»; родинні колоквиуми (співбесіди); зустрічі з цікавими людьми (хакатони); майстерки, тренінги, коучинги, воркшопи (робочі майстерні); Ярмарки ідей. Педагогічні турніри. Педагогічні брейн-ринги (ток-ринги). Дефіле родинного досвіду. Естафети батьківських здивувань. Панорама родинної творчості. Презентаційний меседж «А я роблю так...». Родинний бенефіс.

Педагогічні читання: рефлексійний дайджест. Педагогічна бібліотека. Виставка педагогічних новинок. Дні самоврядування; дні відкритих дверей, дні вихідного відпочинку (п'ятничні екскурсії); Ранкові й вечірні години «Із рук в руки» та ін. Рефлексійне коло. «Педагогічне чаювання».

Творчі форми взаємодії з батьками, у яких беруть участь члени родин, діти, педагоги. Умовно серед них можна виділити: 1) проекти (короткотривалі, довготривалі); 2) спільні святкові ранки й розваги дітей і дорослих; 3) пізнавально-розважальні заходи: педагогічний вояж «Так виховують у світі!», «Родинні арабески». «Родинний дивертисмент», «Родинні «батли», флешмоби; 4) тематичні, благодійні акції, виставки; 5) тематичні тижні.

Творчі мініпроекти передбачають спільні дії дітей і дорослих, результатом яких стає певний творчий продукт. Наприклад: «Бібліотечка»: підбір художніх творів із певної теми; «Поетична скарбничка»: складання віршів разом із дітьми; придумування віршованої «Небилиці»; «Творча скарбничка»: створення казки (за початком або сюжетом потішки, мирилки, лічилки, віршика); «Літературна скарбничка»: придумування нової кінцівки до казки; знайомої казки з іншими героями («Салат казок»); зміни подій у знайомій казці; казки з предметами побуту («Нічні пригоди»); казки за початком («Їхав якимось...», «Були собі дід і баба...», «Жили собі король з королевою», «Двоє котиків веселих...»); «Сімейний вернісаж»: малювання з дитиною за задумом або за сюжетом художніх творів; нове життя старих фотографій; перфоменси з репродукціями відомих художників (сюжетні, портретні); «Сімейна ігротека»: придумування дидактичних (рухливих, психогімнастичних, «енергезиків») ігор; «Сімейні таланти»: виготовлення поробок; «Родове дерево»: створення сімейних альбомів, книжок, родинних газет (стінівок), макетів тощо.

Інформаційно-комунікаційні форми взаємодії з батьками забезпечують заочний (онлайн) характер спілкування: сайт, блог, Viber-група; методичний навчальний чат; вебконференція; онлайн-педагогічний марафон (з виконанням домашніх завдань).

Взаємодія закладу дошкільної освіти і батьків уважатиметься результативною, якщо в наявності є суголосне розуміння вікових і психологічних особливостей, індивідуальності дитини; збалансоване виконання кожним своїх обов'язків; позитивна динаміка в розвитку дитини та розкриття творчого потенціалу.

Батьки і педагоги мають об'єднатися у виборі й дотриманні базисних цінностей, у мудрості любити і розуміти дитину, разом вчитися цієї майстерності. Осягнути істину виховання любов'ю, а не дисципліною, усвідомити поняття справжнього авторитету в житті дитини. І у відповідь прищеплювати малюкові таку ж здатність творити добро і красу тут і зараз, поважати себе та інших. Важливо при плануванні будь-якої форми взаємодії з батьками, робити проєкцію на малюка – у чому він виграє, що отримає, чим збагатиться, чи стане радісним і щасливим його життя? Рефлексувати (усвідомлювати, аналізувати, оцінювати): коефіцієнт корисної дії затрачених зусиль і отриманих результатів; власні відчуття й реакції на певні ситуації; власну здатність до емпатії (розуміння істинних причин тієї чи іншої поведінки дітей і дорослих); свою спроможність любити вихованців «двадцять чотири години на добу» (С.Ладивір) у діях і думках, показуючи батькам іншу модель ставлення до дитини й наповнення її душі добротою і красою; свою готовність міняти певні переконання відносно взаємодії з батьками, ставлячи в пріоритет інтереси Дитини...